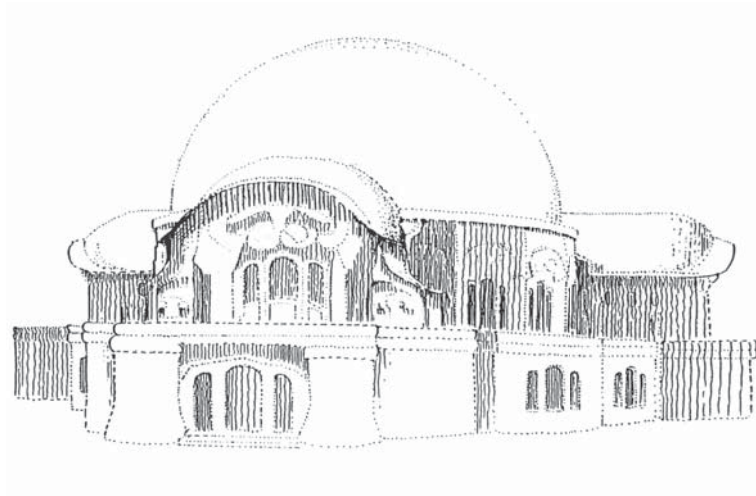


ΕΠΙΤΟΜΟ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ Ε. ΚΑΤΡΑΜΑΔΟΣ



ΜΕ ΕΚΤΕΤΑΜΕΝΗ ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΙΚΗΣ ΔΙΑΤΥΠΩΣΗΣ
ΑΠΟ ΤΟΝ RUDOLF STEINER



ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΤΡΑ

Τίτλος: Επίτομο Εγκυκλοπαιδικό Λεξικό Πνευματικής Επιστήμης
Υπότιτλος: Επίτομο Εγκυκλοπαιδικό Λεξικό Ανθρωποσοφικών όρων

Έρευνα - συντονισμός - υλοποίηση:
Γεράσιμος Ε. Κατραμάδος

Μετάφραση:
Γεράσιμος Ε. Κατραμάδος
Βάλλυ Καλοζούμη
Κυριακή Βουδούρη
Σπύρος Τουλιάτος
Αγγελική Στεργίου

Επιμέλεια κειμένων: Κ. Βουδούρη, Γ. Κατραμάδος
Επιμέλεια έκδοσης: Γ. Κατραμάδος, Β. Καλοζούμη
Δημιουργικό: Άρτεμις Φ. Χανιώτη

ISBN: 978-960-6830-82-2

Εκδόσεις ETRA©2021
Ευεργετών 7, Π. Φάληρο, 17563
Τηλ: 210 9811753
www.etra.gr

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική ή περιληπτική, η κατά παράφραση ή διασκευή απόδοση της μετάφρασης του βιβλίου με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.



Περίπου τρεις χιλιάδες χρόνια πριν, κατά τη διάρκεια της άθησης του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού, υπήρχαν σχολές που ήταν πολύ διαφορετικές από αυτές που υπάρχουν σήμερα. Η βάση αυτών των αρχαίων σχολών συνίστατο στην πεποίθηση ότι ο άνθρωπος έπρεπε πρώτα απ' όλα να αναπτύξει νέες δυνατότητες στην ψυχή του, πριν καταστεί ικανός να φτάσει στην αληθινή γνώση σχετικά με την ανθρωπότητα. Στα μυστήρια (τις πνευματικές βάσεις από τις οποίες προέκυψαν όλες οι μορφές μάθησης) οφείλεται το γεγονός ότι σε αυτούς τους αρχαίους χρόνους, οι πιο πρωτόγονες ψυχικές δυνατότητες δεν έρεπαν προς το ονειρικό και το οραματικό.

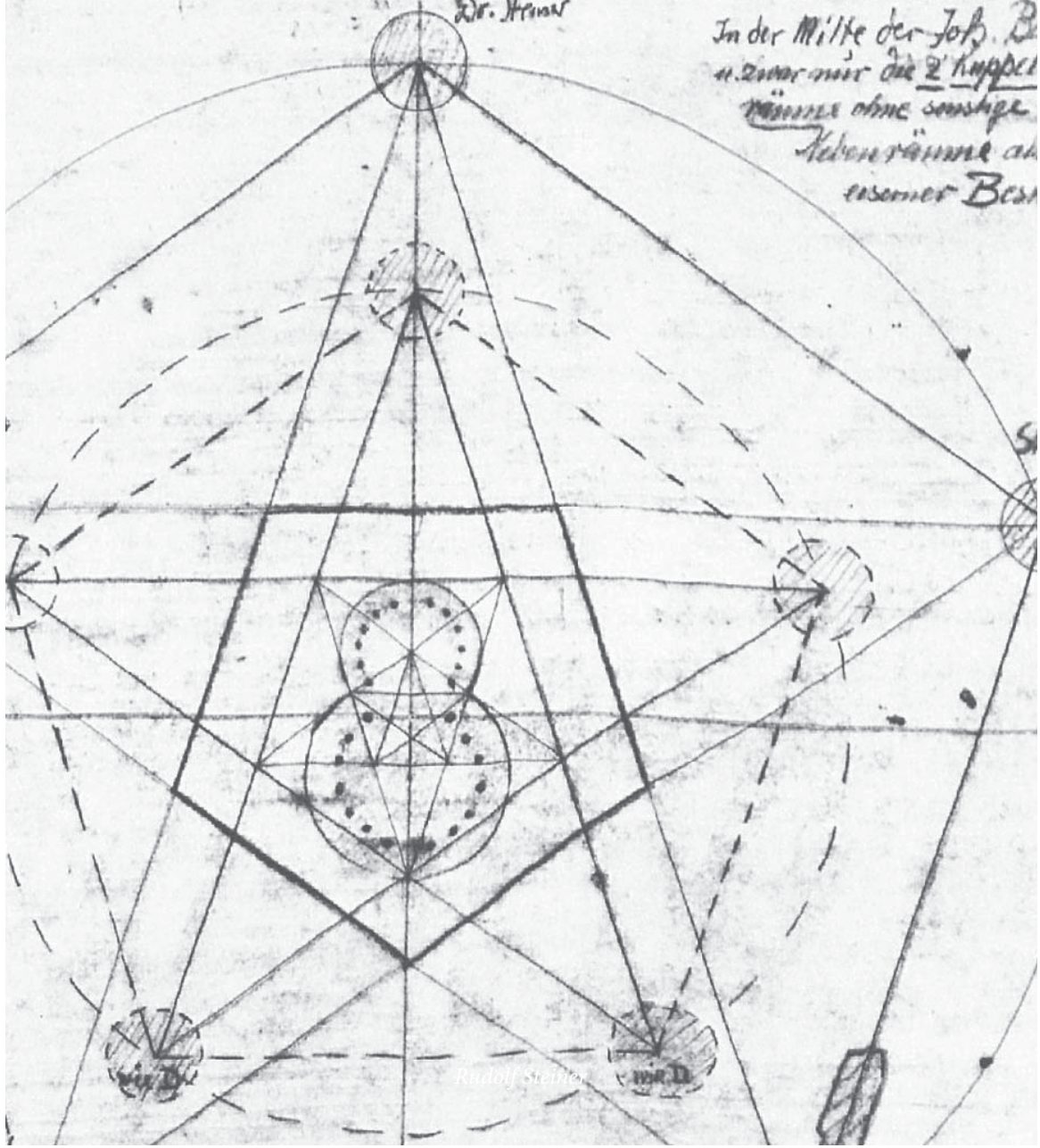
*Rudolf Steiner - GA314
Φυσιολογία & Θεραπευτική*

Plan E: — Variante zu

Ost

Dr. Steiner

--- wie Plan D:
In der Mitte der Joh. B.
u. zwar mit die 2 Kuppel
räume ohne sonstige
Nebenräume als
eineser Best



Rudolf Steiner



Το έργο του Ανθρωποσοφικού Κινήματος ουσιαστικά είναι να μας γνωστοποιήσει κόσμους που μας περιβάλλουν κάθε στιγμή. Κόσμους στους οποίους ζούμε, αλλά για τους οποίους δεν γνωρίζουμε τίποτα υπό κανονικές συνθήκες.

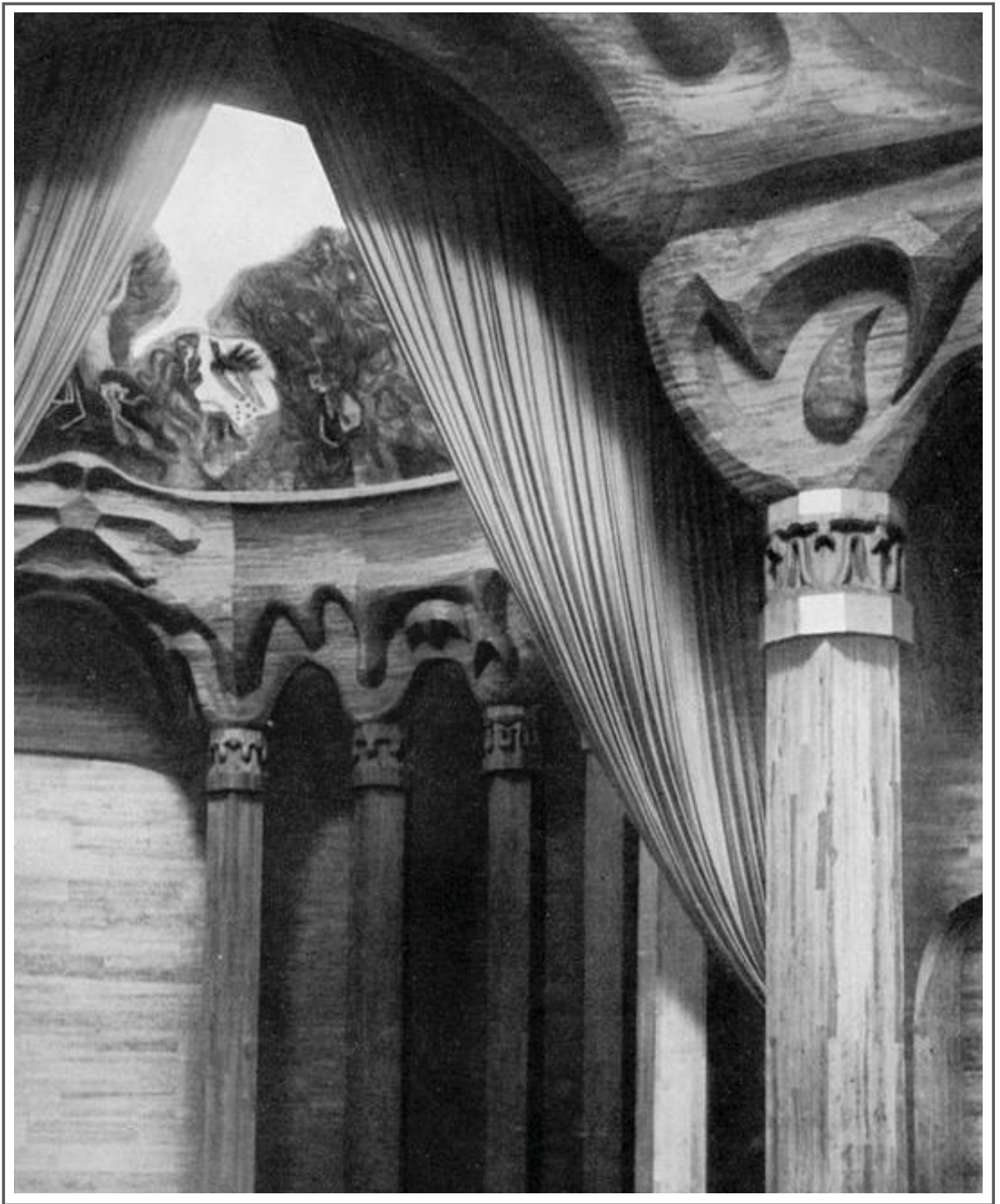
Η Ανθρωποσοφία δε θέλει να μας γνωστοποιήσει κόσμους οι οποίοι είναι μακριά μας, δηλαδή κόσμους που μας είναι απρόσιτοι. Θέλει να μας φέρει πιο κοντά με τους κόσμους εκείνους που μας επηρεάζουν και μας περιβάλλουν. Ωστόσο, αυτοί οι κόσμοι είναι άγνωστοι για μας επειδή δε διαθέτουμε τα όργανα εκείνα που θα μας επιτρέψουν να τους παρατηρήσουμε.

Προς το παρόν, το μόνο που μπορούμε να κάνουμε είναι να ενημερώσουμε για τους κόσμους αυτούς τους ανθρώπους. Μπορούμε μόνο να επισημάνουμε και να ενθαρρύνουμε τους ανθρώπους να συμμετέχουν σε δραστηριότητες που θα «ξεκλειδώσουν» τα όργανα εκείνα που θα τους επιτρέψουν να αντιληφθούν αυτούς τους υψηλότερους κόσμους.

~ Rudolf Steiner

GA 88 : Über die astrale Welt und das Devachan

Βερολίνο, 28 Οκτωβρίου 1903





ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΔΙΑΛΕΞΕΩΝ ΤΟΥ RUDOLF STEINER

Τη βάση για την ανθρωποσοφικά προσανατολισμένη πνευματική επιστήμη αποτελούν τα γραπτά έργα του Rudolf Steiner (1861-1925). Παράλληλα, ο ίδιος από το έτος 1900 ως το 1924 έδωσε πάρα πολλές διαλέξεις, τόσο δημόσιες, όσο και για τα μέλη της αρχικά θεοσοφικής και μετά ανθρωποσοφικής εταιρείας. Ο ίδιος δεν ήθελε αρχικά να καταγραφούν αυτές οι διαλέξεις, επειδή όσα ανακοινώθηκαν προφορικά δεν ήταν προορισμένα για τον γραπτό λόγο. Εφόσον, όμως, πολλοί ακροατές κατέγραφαν τις διαλέξεις και τις κυκλοφορούσαν με όλο και περισσότερες ελλείψεις και λάθη, αποφάσισε να βρεθεί μια λύση. Την αποστολή της ορθής καταγραφής ανέλαβε η Marie Steiner-von Sivers (σύζυγος του Rudolf Steiner). Ανέλαβε το έργο της συγκέντρωσης των στενογραφημένων κειμένων, της απαραίτητης επιμέλειάς τους και τέλος της έκδοσής τους. Επειδή όμως ο ίδιος ο Rudolf Steiner, λόγω έλλειψης χρόνου, ελάχιστα τέτοια γραπτά μπόρεσε να διορθώσει, ζήτησε στις εκδόσεις όλων των διαλέξεών του, τις οποίες δεν πρόλαβε να διορθώσει, να αναφέρεται η επιφύλαξη του: «Να υποτίθεται ότι τα κείμενα που δεν έλεγξα μπορεί να έχουν λάθη.» Μετά τον θάνατο της Μαρίας Στάινερ (1867-1948), ξεκίνησε σύμφωνα με τις υποδείξεις της η έκδοση των απάντων του Rudolf Steiner. Το παρόν βιβλίο αποτελεί μέρος αυτών των απάντων.



© Kateřina Machytková

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΕΚΔΟΤΗ



Ο θάνατος του Αυστριακού στοχαστή και μύστη Rudolf Steiner τον Μάρτιο του 1925, έδωσε τέλος σε μια εξαιρετικά σημαντική πορεία έντονων και ποικίλων διανοητικών και πνευματικών δραστηριοτήτων, των οποίων η επιρροή έχει ήδη διαπεράσει τον σύγχρονο πολιτισμό. Ο R. Steiner πέρασε αρκετά χρόνια μελετώντας φιλοσοφία, θετικές επιστήμες, λογοτεχνία και τέχνες. Παράλληλα, είχε προσφέρει έναν όγκο σημαντικής γνώσης διεισδυτικού, φιλοσοφικού και πνευματικού χαρακτήρα. Οι σκέψεις του εφαρμόστηκαν αποτελεσματικά στη δημιουργία ενός νέου είδους αρχιτεκτονικής, ενός νέου είδους θεραπευτικής μεθόδου (έλκοντας το ενεργό ενδιαφέρον πολλών άρτια καταρτισμένων ιατρών), νέων ριζοσπαστικών αντιλήψεων και μεθόδων στον τομέα της γεωργίας, νέων και ελκυστικών ιδεών σχετικά με την κοινωνική τάξη καθώς και στη δημιουργία μιας παιδαγωγικής μεθόδου που αριθμεί χιλιάδες μαθητές και βασίζεται σε μια νέα και εντελώς διαφορετική κατεύθυνση από εκείνη του σύγχρονου παιδαγωγικού συστήματος. Αυτές οι απτές εκφράσεις της ιδιοφυΐας του Rudolf Steiner στους τομείς της ιατρικής, της τέχνης, της εκπαίδευσης, της γεωργίας και της κοινωνικής τάξης, καθίστανται ακόμη πιο εντυπωσιακές, εάν τις εντοπίσουμε στο «έδαφος» που αναπτύχθηκαν – στη βαθιά πνευματική του φιλοσοφία.

Το συγκεκριμένο λεξικό μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως «εργαλείο» και να βοηθήσει με ποικίλους τρόπους ανάλογα με το ποια χέρια το κρατούν. Ωστόσο, η δημιουργία ενός τέτοιου εγκυκλοπαιδικού λεξικού για την ανθρωποσοφία συμβάλλει στη διάσωση μιας εξαιρετικά πολύτιμης πνευματικής και επιστημονικής κληρονομιάς, που ο σύγχρονος υλιστικός κόσμος έχει την τάση να ξεθωριάζει, αλλά ταυτόχρονα του είναι τόσο απαραίτητη. Παράλληλα, αμβλύνει το πρόβλημα της έρευνας σε ένα τόσο μεγάλο έργο, έχοντας προσπαθήσει να συνοψίσει μέσα στις σελίδες του τις θεμελιώδεις αρχές των αντιλήψεων της Ανθρωποσοφίας για τον κόσμο και τον άνθρωπο.

Ένας αναγνώστης με «ανοιχτό μυαλό» μπορεί να φιλοξενήσει ακόμη και τους πιο απρόσμενους «επισκέπτες» από άλλα μυαλά· μπορεί να φιλοξενήσει προσωρινά τις ιδέες που αναπτύσσονται εδώ, μέχρι να θεμελιώσουν το δικαίωμα παραμονής τους ή να αποδείξουν την ασυμβατότητά τους με τον εσωτερικό κόσμο της σκέψης του.

Δεδομένου ότι, αν θελήσουμε να εφαρμόσουμε μια σύντομη ανάλυση στην κοσμοθεωρία του R. Steiner, θα πρέπει να δώσουμε έμφαση και μεγάλη προσοχή στο πνευματικό στοιχείο, (το οποίο έρχεται σε αντίθεση με αυτό που συνήθως ονομάζουμε επιστημονική προσέγγιση της σκέψης), η προσπάθειά μας μπορεί να φα-

νεί παραπλανητική, εάν δεν προειδοποιήσουμε τον αναγνώστη, (ενάντια στις υποθέσεις που θα μπορούσαν εύκολα να γίνουν), ότι θα πρέπει να έχει μελετήσει το έργο και τη ζωή του R. Steiner πριν βγάλει οποιοδήποτε συμπέρασμα. Ο R. Steiner δεν είχε κοινοποιήσει καμία εννοιολογική σύλληψη ή ιδέα μέχρι να έχει δοκιμαστεί από χρόνια επιστημονικής έρευνας και φιλοσοφικής μελέτης.

Θα ήθελα να προσθέσω ότι ο R. Steiner δεν ήταν ένας μυστικιστής με τη συνήθη έννοια που δίνει σε αυτή τη λέξη ο σύγχρονος κόσμος· επίσης, δεν είχε καμία σχέση με τον πνευματισμό. Ο ίδιος απέβαλε τον «μυστικισμό» από το δικό του αφήγημα και προειδοποίησε με κάθε ειλικρίνεια τους συνανθρώπους του για τους κινδύνους που ελλοχεύουν σε κάθε μέθοδο προσέγγισης του υπερ-αισθητού κόσμου, που απαιτεί τη χρήση μέσων που δε βρίσκονται κάτω από πλήρη και καθαρή συνείδηση. Αυτό μπορούμε να το κατανοήσουμε και από την αυτοβιογραφία του, στην οποία αναφέρει ότι διέθετε την υπερ-αισθητή αντίληψη από πολύ τρυφερή ηλικία. Το 1913, συνέδεσε (σε μια διάλεξη του) μια εμπειρία που είχε σε πολύ νεαρή ηλικία με τη «συνάντηση» μιας γυναίκας που αργότερα αποδείχτηκε ότι ήταν στενός συγγενής και ότι είχε αυτοκτονήσει λίγο πριν. Η γυναίκα του ζήτησε να την βοηθήσει. Αυτή η δεύτερη-ώραση ήταν φαινομενικά έμφυτη.

Ωστόσο, ο Steiner αυτά τα φαινόμενα τα θεωρούσε αταβιστικά και στόχευε στην αναζήτηση μιας επιστημονικής μεθόδου που θα ανέπτυξε και θα καλλιεργούσε τέτοιες δυνάμεις μέσα στον εαυτό, συνειδητά.

Παρόλο που πολλές από τις πρακτικές του μεθόδους είναι ευρέως γνωστές και εφαρμόζονται σε παγκόσμιο επίπεδο, η φιλοσοφία που βρίσκεται πίσω από αυτές παραμένει κρυμμένη. Πολλοί γονείς σε όλο τον κόσμο στέλνουν τα παιδιά τους στα σχολεία Waldorf, ενώ η βιοδυναμική γεωργία (Demeter) και η ανθρωποσοφική ιατρική κερδίζουν ολοένα και περισσότερο έδαφος και αναγνώριση. Ωστόσο, αν και πολλά από αυτά τα απτά έργα είναι ορατά και τα απολαμβάνουν όλοι, λίγοι γνωρίζουν τον πλούτο της κοσμοθεωρίας του Steiner.

Μία ακόμη ιδέα που προτείνω είναι να δούμε την Ανθρωποσοφία ως μια γλώσσα η οποία θα μας βοηθήσει να συνδεθούμε με τον πνευματικό κόσμο. Αυτός είναι και ο κύριος λόγος που πήρα την απόφαση να δημιουργήσω το λεξικό αυτό στην ελληνική γλώσσα που εδώ και χιλιάδες χρόνια συνδέει εύστοχα και σιωπηλά τους πολιτισμούς.

*Γεράσιμος Ε. Κατραμάδος
Παλαιό Φάληρο, 2017*

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ



Είθισται, στο τέλος κάθε ερευνητικού έργου, ο συγγραφέας να απευθύνει τις ευχαριστίες του σε ορισμένους ανθρώπους, που με διάφορους τρόπους τον βοήθησαν ή του συμπαραστάθηκαν σε κάποια περίοδο ή σε όλη τη διάρκεια της προσπάθειάς του. Έτσι, από τη θέση αυτή, θέλω να ευχαριστήσω τους ανθρώπους στο Goetheanum, στην Ελβετία, που με κατεύθυναν να λύσω τους νοηματικούς γρίφους παραχωρώντας μου τα εξαιρετικά τους λεξικά βοηθήματα: την μεταφράστρια Anna R.Meuss από τις εκδόσεις Rudolf Steiner Press που μου έδειξε την ορθή οπτική γωνία για να ξεκλειδώσω τις πολυεπίπεδες έννοιες του R. Steiner και να τις μεταφράσω όσο πιο πειστικά μπορούσα στην ελληνική γλώσσα. Την Dr Michaela Glöckler και τον Dr Matthias Girke MD που με υπόστηριζαν ψυχικά και ηθικά στην πορεία της έρευνάς μου. Την Αγγλική Ανθρωποσοφική Κοινότητα για την συμπαράσταση της στο έργο μου, καθώς και τους καθηγητές μου στο Emerson College στο Forest Row της Αγγλίας στο τμήμα Ανθρω-

ποσοφικής Ιατρικής (Dr Michael Evans, Dr James Dyson, Prof. David Martin, Anna Hubbard κ.α.) για την υπομονή τους στη διεύρυνση και διάνθηση των ανθρωποσοφικών ιδεών και εννοιών, διαμορφώνοντας έτσι τον εννοιολογικό και βιωματικό μου στοχασμό. Το λεξικό, όμως, αυτό δε θα έφτανε ποτέ στα χέρια σας, αν δεν υπήρχε η συγκινητική συμπαράσταση και η όρεξη των ανθρώπων που με τη βοήθεια τους υλοποιήθηκε αυτό το έργο, που είχε στερηθεί για πολλά χρόνια το ελληνικό κοινό: της Βάλβυς Καλοζούμη, του Σπύρου Τουλιάτου, της Κυριακής Βουδούρη, της Αγγελική Στεργίου και της Άρτεμις Χανιώτη. Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω για την καλή τους πρόθεση και την υποστήριξη τους, τους «Κύκλους Πνευματικής Επιστήμης».

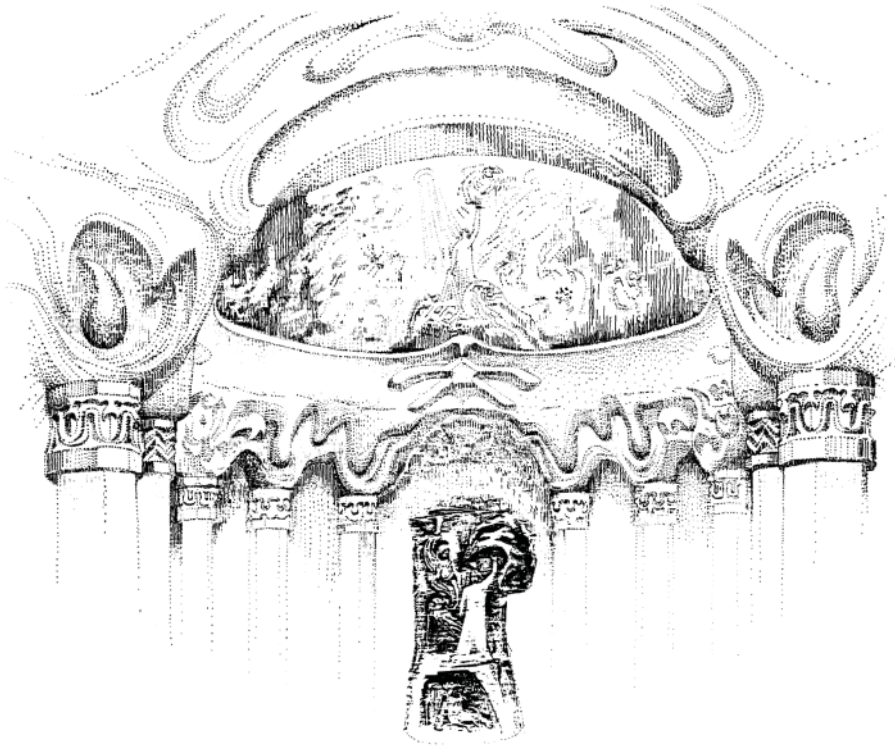
Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω για την αγάπη και τη συμπαράστασή τους τον πατέρα μου Εύδοξο και τη μητέρα μου Μαρία.

Γεράσιμος Ε. Κατραμάδος



ΕΠΙΤΟΜΟ
ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ Ε. ΚΑΤΡΑΜΑΔΟΣ



ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΤΡΑ



ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σχετικά με τα αποσπάσματα των διαλέξεων του R. Steiner	VII
Πρόλογος του Εκδότη	IX
Ευχαριστίες	XI

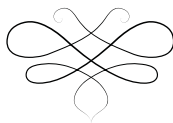
A: ... 17
B: ... 85
Γ: ... 123
Δ: ... 149
E: ... 183
Z: ... 231
H: ... 235
Θ: ... 249
I: ... 263
K: ... 277
Λ: ... 351
M: ... 359
N: ... 423
Ξ: ... 441
O: ... 443
Π: ... 457
P: ... 515
Σ: ... 521
T: ... 589
Υ: ... 611
Φ: ... 621
X: ... 647
Ψ: ... 671
Ω: ... 675

Συλλογή έργων του R. Steiner :... 677



A

Όλη η φύση αρχίζει να ψιθυρίζει τα μυστικά της μέσω των ήχων της.
Ήχοι που ήταν προηγουμένως δυσνόητοι για την ψυχή μας, τώρα
γίνονται η ουσιαστική γλώσσα της φύσης. ~Rudolf Steiner



ΑΓΑΠΗ: «Η Αγάπη είναι για τον κόσμο όπως είναι ο ήλιος για τη ζωή στη γη». «Η Αγάπη είναι ο ηθικός¹ ήλιος του κόσμου». Αυτοί οι δύο ορισμοί από τον Rudolf Steiner αναφέρονται στην περιεκτική, κοσμικο-θείκη ισχύ της αγάπης. Ήταν με αυτήν την πηγή της αγάπης που ο Θεός δημιούργησε τον κόσμο. Αν ανοιχτούμε προς αυτήν την ισχύ της αγάπης μπορούμε να γίνουμε δημιουργικοί με κάθε έννοια του όρου. Κάθε έργο που επιτελείται από ανιδιοτελή αγάπη δημιουργεί έναν ελεύθερο καρμικό χώρο στην ακόλουθη ενσάρκωση, ο οποίος ακυρώνει την ανάγκη για επανόρθωση ή αποζημίωση. Αυτή η λειτουργία της αγάπης φτάνει εντέλει σε μία ωρίμανση, αν η ανθρωπότητα ενώσει την ανιδιοτελή αγάπη με την ήδη παρούσα πάνω στη γη σοφία. Ο Χριστός, ο οποίος κατέβηκε από τον πνευματικό κόσμο, πραγμάτωσε αυτήν την ενότητα αγάπης και σοφίας στη γη. Από αυτήν τη νέο-δημιουργηθείσα ουσία αγάπης θα αναδυθεί το επόμενο πλανητικό στάδιο της γης, ο νέος Δίας. Επιτελώντας έργα ανιδιοτελούς αγάπης, συνεισφέρουμε σε αυτήν την, μεγάλων προεκτάσεων, διαδικασία.

[Rudolf Steiner: *Love and its Meaning in the World* - GA 143]

Επίσης βλ. ~ «Βάλντορφ: σημείωση 9».

ΑΓΓΕΛΟΣ: Πνευματικό ον, το πλησιέστερο στο ανθρώπινο ον, που ανήκει στην τρίτη ιεραρχία. Το γενικό καθήκον των αγγέλων είναι να μας καθοδηγούν διαμέσου της ζωής. Οι άγγελοι εστιάζουν τις καθοδηγητικές τους δραστηριότητες στο να μας καταστήσουν ικανούς να βιώνουμε τον πνευματικό κόσμο δια της ισχύος της εικονοπλαστικής σκέψης². Το κάνουν αυτό με το να ενσταλάζουν πνευματικές εικόνες στο αστρικό σώμα, όταν οι άνθρωποι κοιμούνται. Μέσω της συνειδησιακής ψυχής μπορούμε να αποκτήσουμε περισσότερη επίγνωση αυτής της διαδικασίας, ανακαλύπτοντας ότι ο φυσικούλικός κόσμος έχει αναδυθεί από πνευματικές έννοιες και πραγματικότητες.

[Rudolf Steiner: *Spiritual Hierarchies and the Physical World* - GA 110. *The Work of the Angel in Our Astral Body*, GA 182]

ΑΓΙΕΣ ΝΥΧΤΕΣ: Οι 13 νύχτες ανάμεσα στα Χριστούγεννα και τα Επιφάνεια, την 6^η Ιανουαρίου. Κατά τη διάρκεια του χειμώνα, η σκοτεινή πλευρά του πλανήτη κρατά την αναπνοή της, τρόπος του λέγειν. Οι ζωτικές δυνάμεις έχουν εισπνευστεί και είναι ενεργές στο εσωτερικό της γης. Τα στοιχειακά όντα μέσα στη γη είναι απασχολημένα με την προετοιμασία της ερχόμενης άνοιξης, με την καινούργια αναζωπύρωση της

1.[ΣτΜ]: Moral: το «ηθικός» εδώ, δεν είναι το αντίθετο του ανήθικος· είναι το συμπλήρωμα του «φυσικός».

2.[ΣτΜ]: Στη σύγχρονη έρευνα, η ποιότητα αυτή συχνά αποκαλείται Vision Logic, αφορά στην ικανότητα σκέψης μέσα από εικόνες αντί εννοιών.

ζωής. Οι άνθρωποι σε αυτήν την χειμερινή πλευρά της γης μπορούν να βιώσουν μία εμβάθυνση της ονειρικής ζωής. Από πνευματικής σκοπιάς, η βίωση μπορεί να ενταθεί στη διάρκεια αυτών των 13 νυχτών και μπορούμε να αφυπνισθούμε βαθύτερα προς τον κόσμο του πνεύματος. Μία τέτοια βίωση περιγράφεται στο «*Το Ονειρικό Τραγούδι του Olaf Asteson*»³, ένα αρχαίο λαϊκό παραμύθι από την Νορβηγία.

[Rudolf Steiner: *The Cycle of the Year- GA 223*]

ΑΓΙΟ ΠΝΕΥΜΑ : βλ.~ «*Τριάδα*», «*Πεντηκοστή*».

ΑΓΙΟΣ ΜΑΡΤΙΝΟΣ (St Martin): βλ.~ «*Μαρτίνοσ, Άγιος*».

ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ (St John's) : βλ.~ «*Ιωάννη, Αγίου*».

ΑΓΙΩΝ ΘΥΡΥΛΟΙ: Μύθοι και θρύλοι αγίων σχηματίζουν το κύριο αφηγηματικό υλικό διαμέσου της σχολικής χρονιάς στη Δεύτερη Τάξη των Σχολείων Βάλντορφ. Μέσα από τα ζώα που απεικονίζονται στους μύθους, απεικονίζονται όλων των ειδών οι μονόπλευρες ανθρώπινες εκφάνσεις. Στους βίους των αγίων, αντιθέτως, οι αφηγήσεις αφορούν σε ανθρώπινα όντα, τα οποία έχουν υπερβεί την ανισορροπία για να αποκτήσουν αυτοκυριαρχία. Οι άγιοι, μπορεί να ειπωθεί, έχουν κυριαρχήσει σε όλες τις χαμηλότερες επιρροές του αστρικού σώματος. Αυτός είναι ο λόγος που, σε αυτές τις αφηγήσεις, οι άγιοι συχνά απεικονίζονται περιστοιχισμένοι από φιλικά και υπάκουα ζώα. Ο Άγιος Φραγκίσκος συχνά απεικονίζεται με πουλιά να τρώνε από το χέρι του και ο Άγιος Τζέρομ συνοδεύεται από ένα λιοντάρι. Οι βίοι αγίων εξιστορούνται στα παιδιά ηλικίας γύρω στα επτά έτη επειδή, σε αυτήν την φάση, το ατομικό τους αστρικό σώμα ξεκινά να αναπτύσσει μία συγκεκριμένη ανεξαρτησία. Για πρώτη φορά θα έρθουν αντιμέτωπα με όλες τις επιρροές, τις εγγενείς σε αυτήν την «αστρικότητα». Οι μύθοι και οι βίοι αγίων μπο-

ρούν να οδηγήσουν αυτά τα νεαρά παιδιά μέσω αυτού του αναπτυξιακού σταδίου και να τα βοηθήσουν να βρουν ισορροπία ανάμεσα σε διαφορετικά άκρα.

ΑΓΡΙΟΘΥΜΑΡΟ [*Thymus serpyllum*]: Ένα πιο «ήπιο» θυμάρι. Κι αυτό αγαπά τα ξηρά, ηλιόλουστα, ορεινά λιβάδια, αλλά επίσης και την υγρασία της πάχνης και αναπτύσσεται μέχρι εκεί που φτάνει η γραμμή του χιονιού. Το περιβάλλον του βρίσκεται βόρεια και νότια των Άλπεων. Το άρωμά του αποτελεί συστατικό της μυρωδιάς των καλοκαιρινών αλπικών λιβαδιών. Οι μέλισσες βρίσκουν έναν πλούσιο βοσκότοπο στις σπείρες των απαλών μωβ λουλουδιών που ανυψώνονται πάνω από το φύλλωμα, το οποίο παραμένει κοντά στο έδαφος (μικρά φύλλα, γραμμικά ή καμπυλωτά). Στη λαϊκή ιατρική το αγριοθύμαρο εθεωρείτο το «βότανο της γυναίκας», αφιερωμένο αρχικά στη θεά Φρέγια και κατόπιν στην Παρθένο Μαρία. Πίστευαν ότι βοηθούσε την εμμηνορρυσία, αλλά και ότι παρείχε αγνότητα - δηλαδή επέβαλε έναν υγιή ρυθμό- ο οποίος κυβερνάται από το Εγώ στις σεξουαλικές λειτουργίες. Διαφορετικά, η φαρμακευτική του χρήση είναι παρόμοια με αυτή του κανονικού θυμαριού: για τον βήχα και τον κοκίτη, για την ενδυνάμωση των νεύρων, για τους γαστρικούς σπασμούς, το άσθμα και την επιληψία. Προσθέτοντάς το στο λουτρό τους βοηθά τα αδύναμα χοιραδικά παιδιά.

[*Healing Plants – Wilhelm Pelikan – τόμος Α*]

ΑΓΡΙΠΠΑΣ ΚΡΟΝΗΛΙΟΣ ΧΕΙΝΡΙΧ: Τον δρόμο που άνοιξε ο τρόπος σκέψης του Νικόλαου Κουζάνου ακολούθησαν ο Χέινριχ Χέινριχ Αγρίππας του Nettesheim (1487–1535) και ο Θεόφραστος Παράκελσος (1493- 1541). Και οι δύο βυθίζονται στη φύση και, στον βαθμό που τους επιτρέπουν τα μέσα της εποχής τους, επιδιώκουν να εξερευνήσουν τους νόμους της. Στη σοφία της φύσης βλέπουν ταυτόχρονα την πραγματική βάση για την ανώτερη γνώση. Ψάχνουν προκειμένου να αναπτύξουν την ανώτερη γνώση μέσα από τη φυσική επιστήμη, αφήνοντας την επιστήμη να αναγεννηθεί μέσα από το πνεύμα.

3. [ΣτΜ]: *The Dream Song of Olaf Asteson*.